

ROMANLARDAKİ BATILI HAYAT İÇİNDE “BİR SÜRGÜN”: DOKTOR HİKMET

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KIRCI*

ÖZET

Bu incelemenin amacı Bir Sürgün romanının kahramanı, batı hayranı Doktor Hikmet'in, tipik bazı özelliklerini dikkatlere sunmaktır. Doktor Hikmet, kitaplardan okuduğu batı kültürüne hayran olur. Kafasında Fransa'da, Paris'te bir hayat hayal eder. Paris'e kaçar. Ancak Paris'teki hayat hayal ettiği hayatla çatışır. Orada da kendini sürgünde hisseder. Bu yazıda Doktor Hikmet'in şahsında, II. Abdülhamit dönemi aydınlarının içine düşükleri zavallı durum karşısında şaşkınlık ve başarısızlıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Romanlar, Yakup Kadri'nin “Bir Sürgün” romanı, romanlarla kurulan hayali hayat, Fransız kültürü tutkusu, hayal ve gerçek çatışması, kültürler arasında kalmak .

GİRİŞ

Milletlerin hayatına ait izleri, özellikle, yansıtan en önemli edebi ürünler romanlardır. Romanlar hem ferdî olarak yazarının, hem de eseri yapan ve esere sinen zaman olarak da yazarın içinde yaşadığı toplumun hayatının-yazarın ve onun mensubu bulunduğu toplumun dünyasının-özellikleriyle doludur.

“Edebi türler içinde, insanı bütünüyle kucaklayan romandır. Roman insanı hem ferdî plânda hem de toplumsal plânda ele alır. Romanlarda ferdin iç dünyası, bilinçaltı, duyguları, düşünceleri ve hayalleriyle ele alınan insan, içinde bulunduğu toplumun kültürel, sosyolojik ve tarihsel olgularının içinde gösterilir. Ancak romanın gerçek hedefi insandır.” (Sağlık,1998:78)

Roman, sözlükteki tanımına göre insanın veya çevrenin karakterlerini, göreneklerini inceleyen, serüvenlerini anlatan, duygu ve tutkularını çözümleyen, sembolik veya gerçek olaylara dayanan uzun edebiyat türüdür.

* OMÜ Eğitim Fakültesi

Bu tanıma göre de roman insanın karakterini, göreneklerini, serüvenlerini, bireysel ve toplumsal plânda anlatacaktır. O halde romanda kişinin kimliği olacaktır. Ferdî ve sosyal gerçekler olacaktır, ancak bunlar, gerçeklik, sahilik duygusu taşıyacak yeni bir biçimde yoğrulacaktır. Romanda önemli olan “olmuş gerçek değil, olabilir, olası gerçeklik”tir. (Aytaç,1995:22)

Roman özel hayatları, özel sınırlı bir zamanda ve ortamda yansıtan bir türdür. “Bu açıdan bakılınca bireylerin toplum ve doğayla bütünleşmeleri ikinci dereceden bir olgudur. Önemli olan insan teklerinin başından geçen öykülerle bu öykülere uygun olarak benzersiz kişiliklerin yaratılmasıdır. İyi belirtilmiş, canlı roman kişileri bireysel açıdan kendilerini ortaya koyarlarken, toplumlarını ve çağlarını da yansıtmışlardır.” (Başçılar,1975:297)

Romanlarda genel anlamda amaç ise, kişilerden, günlük olaylardan hareketle tüm insanlığı kucaklayan evrensel anlamlara gidebilmektir. “Romanlar asıl insanı insana duyuracak ve anlatacak; aldığımız derslerle her türlü erdemlere yeni değer ölçüleri biçerek, nice iflaslar görerek ve nice temizleme işlemleri yaparak bata çıka vardığımız hayat duraklarında başımızı göklere kaldırarak bizi yıldızımızla barıştıracak ve iç evrenimize çekerek geçmiş zamanımıza kavuşturacak eserlerdir.” (Hisar,1943)

Roman “toprakta biten bir ağaç gibi, içinden dışarıya fıskırma eseri” olarak ele aldığı kişinin portresini çiziyor görünürse de, aslında tek kişinin portresi değil, kuşağının gittikçe gelişen kusurlarından yaratılmış bir portre’dir. Bizim romanımız da bir kişinin gerçek bir portresini sunarken, kişinin kuşağının da giderek gelişen – bir devrim içinde kişinin ve kuşağının gelişen ve tamamlanan kusurlarından oluşan – bir portre sunmakla görevlidir diyebiliriz. (Yavuz,1977:135)

Biz de bu yazımızda bir kuşağın, kendi öz kültürünü özümseyememiş, batı hayranı olarak yetişmiş bir tipinin, Yakup Kadri’nin “Bir Sürgün” Romanı’nın kahramanı Doktor Hikmet’in, tipik bazı özellikleri üzerinde durmak istiyoruz.

Doktor Hikmet’e Ait Bazı Tespitler

Yakup Kadri’nin Bir Sürgün* adlı romanı “II. Abdülhamit devrinde yaşamış devrin münevverlerini ve zihniyetlerini temsil eden bir tipi”(Akı,1960:125), doktor Hikmet’i anlatır. Kitap 250 sayfadır. Yazar tarafından roman yirmi dokuz bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümden

* Bir Sürgün 1937’de Ulus’un 5840-5935 sayılarında tefrika edilmiş, RK Kitabevi tarafından 1946’da bastırılmıştır. Bizim incelediğimiz ve sayfa numaralarını verdiğimiz kitap Birikim Yayıncılıkta-3.Baskı-İstanbul, 1980’de basılmıştır.

itibaren yazar Doktor Hikmet'in yurtiçindeki ve yurtdışındaki – Paris'teki – hayatını anlatır. Yirmi dokuz bölümde sırasıyla İstanbul, İzmir'e sürgün, İzmir'den Paris'e kaçış, Paris'teki yaşayış ve Doktor Hikmet'in Paris'te ölümü gözler önüne serilir. Doktor Hikmet'in yaşadığı yerlere göre roman yurtiçi ve yurtdışı; İzmir ve Paris hayatı olmak üzere de iki ana bölüme ayrılabilir. Ancak bu ayrımın birinci bölümü çok kısa 9 sayfa, ikinci bölüm yurtdışı ise 240 sayfadır.

Doktor Hikmet Sultan Murat mensuplarından Ruşeni Bey'in oğludur. Tıbbiyeden mezun olduğu yıl İstanbul'dan İzmir'e sürülmüştür. İzmir'de Guraba hastanesinde çalışan Doktor Hikmet 27 yaşındadır. Ruşeni Bey 28, 29 yıldan beri bir nevi göz hapsinde yaşayan, evinden hemen hiç dışarı çıkmayan, yakın hısımları haricinde kimseyle görüşmeyen, zaten kimsenin de kendisiyle görüşmeye cesaret edemediği bir kişidir. "Bu itibar ile Doktor Hikmet'in çocukluğu ve ilk gençlik yılları da aynı uzlet ve tecerrüd içinde geçti ve tam mektepten çıkıp hayata atılmaya hazırlandığı sırada başına bu sürgün felaketi gelmiştir. Doktor Hikmet, bu felaketin sebebinin hâlâ pek iyi bilmemekle beraber, doğrusu aramağa da lüzum görmemiştir." (s.23) Doktor Hikmet'in sürülme sebebi özel Fransızca dersi alması, Beyoğlu'nda bazı yabancı çevrelerle ilgilenmesi, Fransız kültürünü yansıtan gazete ve dergilere düşkünlüğü gibi sebeplere dayandırılabilir. Ancak daha genel düşünülürse "27 yaşına rağmen hayatın her sahasında acemi kalmış bir adam olan" Hikmet'in sürülmesi "özellikle tıbbiyeden yetişenlerin materyalist bir dünya görüşünü benimsemeye yatkın olduklarıyla" izah edilebilir. "Özellikle tıbbiyeden yetişenler daha materyalist bir dünya görüşünü benimsemeye yatkındırlar. Pozitif görüşte olan bu kişiler, dinin büyük ölçüde belirleyiciliğe sahip olduğu bir toplumdaki tüm değerler sistemiyle çatışan" (Moran,2002:22) aydın tipi olmuşlardır. Bu yüzden Doktor Hikmet gibiler de, bir tedbir düşüncesiyle, İzmir gibi yerlere gönderilerek İstanbul'dan uzaklaştırılmıştır.

Doktor Hikmet İzmir'de kendini "dar ve kuru sürgün hayatı"nın içinde bulur. Bu sıkıntılı hayatında ona gazete ve mecmualar biraz neşe verir. Bir de perşembe akşamları izinli çıkınca "Abajoli" mağazasına gider, yeni yayınları alır. Uzun süre kitaplara dalar, daha sonra koltuğunun altında kendisine ait tomarlarla çıkar. Kışın üçüncü kordonda Kostî'nin kahvesi, yazın birinci kordonda Kramer birahanesi bu tomarlara dinî bir vecd ile göz gezdirdiği yerlerdir. "Çünkü ona göre Fransız diliyle basılmış bir yazı, hatta basbayağı bir bakkal ilanı bile olsa 'mukaddes kitaplar'ın metinleri gibi yüksek sesle ve hususî bir ahenkle okunmalıdır." (s.20)

Doktor Hikmet "İstanbul'un kibar ve devlet düşkünü bir ailesi içinde çocuklarına lüzumundan fazla şefkatli bir ana baba elinde,

bin türlü naz ve nevazişle büyümüş, mekteple ev arasında daima bir lalanın refakatinde gidip gelmeğe alışmış, akranlarıyla münasebetlerinde her zaman sıkı bir ahlâk ve seviye kontrolüne tâbi tutulmuştur.” (s.23) Böyle biri için İzmir’e sürgün edilmek katlanılması zor olan bir zulümdür. O da kendini İzmir’de daracık bir hayat çemberi içinde hisseder. “Guraba Hastanesi, Dağ Mahallesiindeki ev, Abajoli, Kostî, Kramer... Kramer, Kostî, Abajoli, Dağ Mahallesiindeki ev, Guraba Hastanesi. İşte benim dünyamın kutupları ve her birinin arasında üçer kilometrelik bir mesafe bile yok...” (s.20)

Okuduklarıyla kafasında oluşturduğu dünyasına kapanan Doktor Hikmet rihtımı bile Fransız toprağı sayılan İzmir’de sıkılır. İkinci Kordonun sidik ve çürük meyve kokan loş kaldırımları ile, Kemaraltı’nın günlerden beri yıkanmamış bir bekâr suratına benzeyen manzarasından rahatsız olur.(s.25) Çünkü “Hikmet Beyin bir tek tutkusu vardır. O da Fransa, Fransızca ve Fransız kültürüdür.”(Yalçın,2002:43) Kendi kültürüne ve çevresine uygun bir eğitimle yetiştirilememiş olan Doktor Hikmet Fransa’ya, Paris’e gitmenin rüyasını görür. Bu rüyayı gerçekleştirmede babasının klinik açmak için gönderdiği yüz elli liranın kendisini Paris’te bir yıl yaşatacağını düşünerek, ani bir kararla, 1904 yılı Temmuzunun 25’inde 9’u 10 geçte Messagerie Maritime kumpanyasının “Nigére’ vapuruyla Paris’e kaçar. (s.26)

“Bir Sürgün romanının kahramanı Doktor Hikmet II. Abdülhamit devrinin ortada kalmış aydın zümresinin temsilcisidir. Doktor Hikmet, ne ailesinden ne de okuldan kendi öz kültürünü özümseyememiştir. Kapalı bir aile içinde çevresine açılmayan Doktor Hikmet, ne Fransızca ile çözüme çalıştığı garp kültürü muammasını halletmiş, ne de Fransa yolu ile getirmeye çalıştığı garp hayat pratiğini benimsemiştir.” (Akı,1960:130) Kitaplarda ve dergilerde çizilen hayatı kendi izlenimleriyle hayal eden, edebî eserlerle kafasında hayal ettiği dünyasında duygusal yaşayan Doktor Hikmet, aklını kullanmadan, ani bir kararla hayal ettiği dünyaya Paris’e kaçar.

Doktor Hikmet batılı hayata ilk adımını attığı gemide, batılı hayatın pratiğı ile çatışır. Başta geminin kamarotu ve diğer yolcular önünde şaşırır, kaçacak bir yer arıyor gibidir. (s.27) Kamarasında rahat edemez, yatmadan önce ılık su ile banyo yapmaya alışmış, özel bir ilgi ile yetiştirilmiş Doktor Hikmet, in gibi bir yatakhane, sabahı nasıl geçireceğini bilemez. Çevredeki herkes ona yabancındır, herkes ondan kaçar, kılık kıyafeti nedeniyle o da çevresinden utanır, müşteri olarak bindiğı vapurda en doğal haklarını bile isteyemez. “Oysa elindeki gazete ve mecmualardan, vapura kaçak binişinden, bir politika mücrimi olarak, kahramanca kaçışından dolayı herkeste merak uyandırmayı bekler.” (s.34) Ancak Doktor Hikmet’in politikay-

la ve Jön Türklerle de bir ilişkisi yoktur. Pire Limanında tanıştığı Jöntürk acentesi Cemal'in mücadelesi ve yaşadığı hayata ve Cemal'in sözünü ettiği davaya çok yabancısıdır.

Pire'de kılık kıyafetiyle de batılı olan Hikmet yeni giydiği batılı kıyafetleriyle vapura adeta ulvî bir sarhoşluk içinde döner. Kafasından attığı fesle bütün kötümserliğinden, kara düşüncelerinden kurtulduğunu sanır.(s.39) Paris'e giden trende nereli olduğu, kim olduğu sorulunca İstanbullu bir Rum olduğunu söyler. (s.50)

Paris'e "kendi milletinin tarihinden daha iyi bildiği Fransa'ya" gelmiştir. Ancak daha ilk gecede rahatsız olur. Yattığı karyolada uyuyamaz. Paris'te ilk duyduğu şey rahatsızlık, gürültü, yabancılık ve şaşkınlıktır. Paris halkının arasında aykırı görünür. Tenha bir köşeye saklanmak ihtiyacını duyar. Herkes bıyık altından gülererek ona bakıyor sanır. Zavallı ve garip bir duyguya kapılır. (s.55)

Gece gördüğü Paris onda heyecanlar uyandırır, esrarengiz görünür, ama gündüz görünen Paris ona kaçtığı yerleri hatırlatır. Gördüğü gerçek Paris kafasındaki, hayalindeki Paris'e uymaz. Oysa Paris'e hayallerinin şehrine, hürriyetine kavuşmuştur. Ancak burada nereye gideceğini bilememe durumuna düşmüştür. Yalnızdır, şaşırmıştır, Paris'te bir insan bir kişi olmak bir yana, bir nesne bile değildir.

"Zaten Paris'e ayak bastığı dakikadan beri hislerinde muayyen bir insicam kalmamıştı. Renksiz ve şekilsiz, âdeta rüşeyni birtakım duygular birbirine karışarak, birbirine dolaşarak içinde, bir kesif halite halinde kaynıyordu. Şimdi ferahlanır sevinirken, şimdi derin bir yürek sıkıntısına düşüyordu... Niçin gidiyor? Niçin geliyor? Biraz sonra ne yapacak? Hiç bilmiyordu." (s.63) Kendini bir rüyada gören Doktor Hikmet, rüyanın bazı anlarını bir kâbus gibi yaşar. Bir büyük cinayet işlemiş gibi kendini suçlu hisseder, vicdan azabı duyar. "Suçundan emindi ve bunun çok müthiş bir cezası olması lâzım geldiğini biliyordu." (s.64)

İstanbul'da tevkif edildiği zaman hayatında bir başkalık, "bir macera çeşnisi getirdi diye içinden memnun bile olan Doktor Hikmet, bugün sahrada bir ceylan, havada bir kuş kadar hür olduğu halde kendini bir zindan kapısı önünde zanneder."(s.64)

Paris'e, hayallerinde oluşturduğu Paris'e gelen Hikmet, milliyetini âdeta bir ayıp gibi taşıyan, sen nerelisin diye sorulduğunda şaşırıp kalan, şivesinden hakikati anlayacaklar diye bütün gün ağzı kilitli dolaşan Doktor Hikmet kendini cezaya layık görmede haklıdır. Çünkü Doktor Hikmet pozitif eğitim almış olmasına rağmen aklını kullanmayan biridir. Kararsızdır, şaşkıncıdır; kendini ve ne yapacağını bilmemektedir. Bir amaç uğruna Paris'e kaçan Jön Türklerle de

uyum sağlayamaz. Bazen onu da Jön Türkler grubuna dahil etseler bile bu konuda da bilgisizdir. “Jön Türklüğüme gelince, kendim için bu sıfatın da neyi ifade ettiğini henüz anlayamadım.”(s.85)

Doktor Hikmet’in anladığı, anlayacağı bir şey yoktur. Kendini, kendi benliğini tanıyamamış, rüzgârın önünde oradan oraya atılan bir yaprak gibidir. “Niçin yürüdüğünü ve nereye gittiğini bilmeden birtakım meçhul yollarda şaşkın şaşkın dolaşan; yorulmadan oturan; acıkmadan yiyen, susamadan içen; görmeden bakan, işitmeden dinleyen; büyük şehrin kalabalığı içinde hiç kimseyi tanımayan, hiç kimsenin tanımadığı bir yabancı, gamlı, üzüntülü bir hayalettir.” Doktor Hikmet, kendi kendine : “Meğer asıl sürgün bu imiş!”diyordu. (s.103)

Hayal ettiği hayatın ortamına gelen Doktor Hikmet asıl sürgünlüğü burada yaşamaya başlar. Paris gitgide bir kocaman mağara durumuna gelir. Paris’te akvaryum içinde sessiz deniz yaratıklarına dönen Doktor Hikmet okuma zevkini de kaybeder. “Neden itiraf etmeyim? Doğrusu Paris, beni bir nevi de’sillusion’a uğrattı. Burada tahayyül ettiğim, aradığım havayı, tadı, mânâyı, hâlâ bir türlü bulamıyorum... Paris’i elimde bir boş kâse gibi tutmaktayım. Lâkin içindeki iksir nerede?”(s.106)

“Doktor Hikmet, gerçi, hakikatle hayal, edebiyatla hayal arasındaki farkı taktir etmeyecek kadar masum değildi. Fakat, *Paris, Avrupa, Fransız Kültürü, Garp Medeniyeti* vesaire gibi mefhumlar onun beyninde o kadar ebstret (soyut) bir şekilde yer etmiş, o kadar aklı ve dimağı bir terkip mahiyetini almıştı ki, bunları herhangi bir tahlil mihengine vurup tetkik etmeğe veya bunların kıymet ve keyfiyetlerini kendi havasile ölçüp tartmağa, yoklayıp anlamağa asla imkân bulamamıştı.” (s.106)

Aradığını bulmaya, istediği hayatı yaşamaya geldiği Paris’te Doktor Hikmet’e “gayesizlik, maksatsızlık hayatın en rahat, en akıllıca prensiplerinden biri mahiyetinde görünür. Paris gibi koca şehirde, bu içinden çıkılmaz, künhüne varılmaz karışık cemiyet mekanizmasının çarkları arasında, bir küçük tane halinde sürüklenip gitmekten başka” yapabileceği bir şey yoktur. (s.120)

Paris’te Parislilerin hayatına karışmaya da çalışan Doktor Hikmet Parislilerin anlayış ve davranışlarıyla uyuşamaz. Devlet düşkünü bir ailenin özenle, nezaketle büyüttüğü Doktor Hikmet Paris’te düşmüş kadınlarla ilişki kurar. Kendisiyle parası için ilgilenen “Arlette” ve ailesiyle tanışır. Bu ailenin yaşayışı ve anlayışı da kendisine çıkarıcı ve kaba görünür. Kendi ülkesinde seviyeli bir ailenin çocuğu olan Hikmet’in uzaktan da olsa asıl kültürüne ait özellikleri bu kaba ve çıkarıcı insanlarla ilişki kurmasına engel olur. “Nereye baksa, kimi

görse, ne yapsa benliğinin derinliklerinden akseden sinsi ve nafiz bir ışığın aydınlığında her şeyin iç yüzünü, herkesin iskeletini ve kendi kendisinin gülünç şekiller alan gölgesini görüyordu. O vakit yegâne kurtuluş çaresini kaçmakta, her şeyden ve herkesten kaçmakta buluyordu.”(s.140). Kaçacağı yere son sınıra gelmiş olan Doktor Hikmet etrafında dünyanın ufuklarının daraldığını görür gibidir.

İzmir’de ve Paris’te yaşaması için ailesinin ekonomik durumunu sarsan Doktor Hikmet aradığını bulamadığı Paris şehrinde nazik ve özel çocuk, amansız verem hastalığına tutulur.

Sonuçta kendine biraz uyanır gibi olan Doktor Hikmet kendi eleştirisini yine kendisi yapar : “Buraya kaçışımın sebebi nedir? San ki, İzmir’de beni tazyik mi ediyorlardı? Bütün manasiyle bir sürgün şartları içinde mi yaşıyordum? Haydi canım! Hep lâf! Paris’i görmek hevesi, gezmek, eğlenmek arzusu; birtakım maceraya atılmak iştia-yakları... Buna da, fikri cilâ vermeğe çalışıyorum. Fakat işte, tutmuyor. Bu kadar ıstırap, sıkıntı hangi maksat, hangi yüksek emel yoluna? Hiç! Paris’te yaşamak ve orada Fransız kızına tutulmak için...ve bu yüzden bir aile batıyor. Bir hanûman sönüyor.” (s.243)

Yaşadığı çatışmalar sonucunda kendine uyanır gibi olan Doktor Hikmet hayallerin, kitapların kurduğu “boş bir hayatı” yaşamış, “cesedi, toprak parası bulunup verilemediğinden Paris’in umumî kuyularından birine” gömülmüştür. (s.269).

SONUÇ

Çocukluğunda dış dünya ile ilişkisini kesmiş bir ailede özel bir ilgi ile yetiştirilen Doktor Hikmet kendi kültürünün içinde kültürüne yabancı olarak büyümüştür. Çevresiyle kurallar dahilinde ilgisi olan çocuk;dadılar, halayıklar, lalalar elinde yetiştirilmiş, gerçek hayatla ilgisi olamamıştır. Zaten varlıklı bir aile içinde nazik ve narin bir çocuk olarak yetiştirilen Hikmet’in dışa, çevreye açılması da beklene-
mez.

Devrin siyasi baskısı, özellikle ailesine karşı otoritenin gösterdiği tavır Hikmet’i içine kapanık bir çocuk olarak yetiştirmek mecburiyetinde bırakmıştır. Çocukluğunda gördüğü aşırı ilgi de Hikmet’in etrafını sarmış onun dünyaya karşı tavır almasını engelleyen bir parmaklık oluşturmuştur. Bu parmaklığın içinde Hikmet kendisini ve sorumluluklarını idrak edecek bir anlayış ve davranış geliştirememiştir.

Ailede alması gereken kültürüne uygun anlamlı ve düzeyli yaşama eğitiminden geçemeyen Hikmet okul hayatından da uyandırıcı bir eğitim alamamıştır.Yükseköğreniminde pozitif bir yöntemle öğretilmişse de buradan da hayata bakışını kuracak bir felsefe oluştura-

mamıştır. Gerçi tıbbiye gibi pozitif bilimlerin okutulduğu bir öğretim ve eğitimin içinde bulunmuş ama, pozitif bilimin felsefesini ve metodunu kendi içinde oluşturamamıştır.

Doktor Hikmet'in en önemli eksiği içinde bulunduğu kültür, bilim ve eğitim ortamının özünü, felsefesini; anlamını içinde oluşturamamasıdır. Yirmi yedi sene hep kitaplar, dergiler, gazetelerde okuduğu hayali bir hayatı ve kültürü benimsediğini sanmış, hayatı akli ve kalbiyle değerlendirme gereğini hiç duymamıştır. Ne kendi kültürünün anlayışı ve davranışını benimseyebilmiş ne de gönüllü olduğu batı kültürünün özünü, felsefesini ve pratiğini kavrayabilmiştir.

Kendi kültüründen kendini sürgün eden Doktor Hikmet, Fransız kültüründe de kendini bir sürgün olarak duymuştur. Hiçbir gyesi, kararlı bir davranışı yoktur. Özlemini çektiği Paris'te, Fransız kültürünün içinde tutunmaya, bu kültür ve medeniyette yerleşmeye hiçbir gayret ve çaba göstermemiştir. Sürekli kurduğu hayallerle çatışan gerçekler içinde bocalayan, şaşırarak Doktor Hikmet sürekli örtünme, gizlenme ve kaçma duygusu içinde yaşamıştır. Hiçbir yerde ve hiçbir şeyde tutunmak; kararlılıkla, bir felsefik öğreti doğrultusunda mücadele etmek gereğini duymayan Doktor Hikmet dünyada tutunma; dünyayı kurma dönüştürme; kendine, milletine ve dünyaya uyanma gücünü gösterememiştir.

Doktor Hikmet ve Doktor Hikmet gibi kendi kültürüne, kendine yabancı gençlerin çağdaş dünya karşısında, görecekleri öğrenim ne olursa olsun, başarılı olmaları düşünülemez. Gördüğü öğrenim ve eğitimi kendi içinde oluşturup; kendine, milletine ve dünyaya uyanmayan gençlerin de başarılı olması mümkün değildir. Başarılı olacak gençlik, kendine, milletine ve bütün evrene uyanmış olmalıdır. Dünyası ve hayatı için bilinçli hayaller kurabilen ve bu hayalleri gerçekleştirecek güce, isteme sahip olan gençlik, gördüğü öğrenim ne olursa olsun, mutlaka başarılı olur. Doktor Hikmet'ten sonra gelen kuşak büyük felaketler karşısında kalan, kendine ve bütün evrene uyanan gençlik, büyük felaketler ve savaşlar karşısında başarılı olmuş ve Türkiye Cumhuriyetini, bilinçli bir istemle, kendi kültür temeli üstüne oturtmasını bilmiştir.

KAYNAKÇA

- AKI, Niyazi. (1960). Yakup Kadri Karaosmanoğlu, İstanbul : İstanbul Matbaası.
- AYTAÇ, Gürsel. (1995). Edebiyat Yazıları III, Ankara:Gündoğan Yayınları.
- BAŞÇILAR, Seyfettin. (1975). Türk Dili. C.31, 1 Mayıs, nr.28, s.325.
- FORSTER, E.M. (1985). Roman Sanatı, Çev:Ünal Aytür, İstanbul:Adam Yayınları
- HİSAR, A. Şinasi. (1943). "Edebiyatta Roman", Ulus, Güzel Sanatlar Sayfası, 05.09.1943
- SAĞLIK, Şaban. (1998). Popüler Roman ve Estetik Roman Kavramları Açısından E.M. Karakurt ile A.H. Tanpınar'ın Romanları Üzerine Mukayeseli Bir Çalışma, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü basılmamış doktora tezi.
- YAVUZ, Hilmi. (1977). Roman Kavramı ve Türk Romanı, İstanbul:Bilgi Yayınları

**IN THE WESTERN TYPE OF LIFE CREATED IN THE NOVELS
“AN EXILE (SÜRGÜN) : DOCTOR HİKMET”**

ABSTRACT

The aim of this study is to present some typical characteristics of Doctor Hikmet, an admirer of the Western Culture and the protagonist of An Exile (Bir Sürgün) novel. Dr. Hikmet admires the Western Culture through the books he reads. He dreams a life in Paris, France, so he goes to Paris. However, the life in Paris contradicts with the life in his dreams. He also feels himself in exile in this city. The miserable situations that our intellectuals, as Dr. Hikmet falls in, confusion and failure are the main points identified in this study.

Key Words: Novels, Yakup Kadri's novel “Bir Sürgün”, the imaginary life based on the novels, French culture admiration, the contradiction of fact and fiction, “inter-cultural problems”.